

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

« 12 » 04

2022 թ.

N ՁԱՄԲՂ-2-4/9867-
2022

✓ ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Դ. ՀԱՄԲԱՐՅԱՆԻՆ

ՀՀ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Ա. ՄԿՐՏՅԱՆԻՆ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻՆ

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Ս. ԽԼՂԱԹՅԱՆԻՆ

ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Լ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻՆ

ՀՀ ԼՈՌԻԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Կ. ԱՇՐԱՖՅԱՆԻՆ

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Ա. ԱՔՐԱՀԱՄՅԱՆԻՆ

ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Է. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԻՆ

ՀՀ ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Ա. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԻՆ

ՀՀ ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ Ա. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻՆ

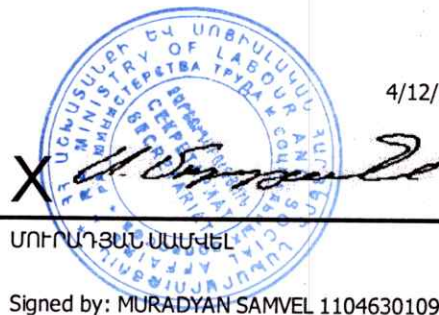
ՀՀ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ ՀՐ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ գործընկերներ,

Ձեզ եմ ներկայացնում Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի՝ «Որդեգրել ցանկացող անձանց նախապատրաստական դասընթացների կազմակերպման և անցկացման ժամանակացույցը, դասընթացի ծրագրի բովանդակությունը հաստատելու մասին» սույն թվականի ապրիլի 11-ի N 55-Ա/1 հրամանը՝ դասընթացի կազմակերպման և անցկացման ժամանակացույցի և ծրագրի բովանդակության վերաբերյալ տեղեկատվությունը Ձեր պաշտոնական կայքէջերում տեղադրելու նպատակով:

Առդիր՝ 9 էջ:

4/12/2022

ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ ՍԱՄՎԵԼ
Signed by: MURADYAN SAMVEL 1104630109

ՀԱՐԳԱՆՔՈՎ՝

ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Ս.

Կատարող՝ հավասար հնարավորությունների
ապահովման վարչություն, 010565321

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Հ Ր Ա Մ Ա Ն

« 11 » 04 2022 թ.

N 55-Ա/1

ՈՐԴԵԳՐԵԼ ԶԱՆԿԱՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ, ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԾՐԱԳՐԻ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թվականի մայիսի 23-ի N 630-Ն որոշմամբ հաստատված N 1 հավելվածի 16-րդ կետով և Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի N 700-Լ որոշմամբ հաստատված Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կանոնադրության 18-րդ կետի 20-րդ ենթակետի պահանջներով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ՝

1. Հաստատել՝

1) Որդեգրել ցանկացող անձանց համար նախատեսված նախապատրաստական դասընթացի հեռավար կազմակերպման և անցկացման ժամանակացույցը՝ համաձայն N 1 հավելվածի:

2) Որդեգրել ցանկացող անձանց համար նախատեսված նախապատրաստական դասընթացի ծրագրի բովանդակությունը՝ համաձայն N 2 հավելվածի:

2. Նախարարության «Աշխատանքի և սոցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող Վ. Կարապետյանին՝ դասընթացները կազմակերպել՝ առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2019 թվականի մայիսի 23-ի թիվ 630-Ն որոշմամբ:

3. Նախարարության տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժնին՝ սույն հրամանը ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկօրյա ժամկետում՝ ապահովել դասընթացի կազմակերպման և անցկացման ժամանակացույցի և ծրագրի բովանդակության վերաբերյալ տեղեկատվության տեղադրումը նախարարության պաշտոնական կայքէջում:

4. Նախարարության հավասար հնարավորությունների ապահովման վարչությանը՝ սույն հրամանը ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկօրյա ժամկետում.

1) սույն հրամանը տրամադրել ՀՀ մարզպետարաններին, Երևանի քաղաքապետարանին և «Աշխատանքի և սոցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ին՝ պաշտոնական կայքէջերում տեղադրելու նպատակով:

2) վերապատրաստման ենթակա երեխա որդեգրել ցանկացող անձանց ցուցակները տրամադրել «Աշխատանքի և սոցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ին:

5. Սույն հրամանի կատարման հսկողությունը վերապահել նախարարի տեղակալ Տաթևիկ Ստեփանյանին:

4/11/2022

X

ՆԱՐԵԿ ՄԿՐՏՅԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՐ

Signed by: MKRTCHYAN NAREK 3014890804

Ն. ՄԿՐՏՅԱՆ

Հավելված N 1

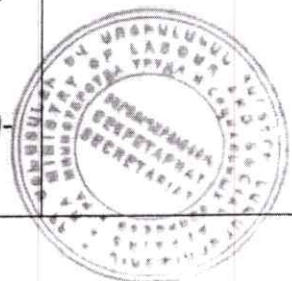
ՀՀ աշխարհաբնի և սոցիալական հարցերի նախարարի

2022 թվականի 11 ապրիլ N 55 24/1 հրամանի

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

**ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ
ԱՌՑԱՆՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ**

Խմբի համարը	Խմբում ընդգրկված ունկնդիրների թիվը	Դասընթացի անցկացման եղանակը	Դասընթացի անցկացման օրերը, տևողությունը	Դասընթացների ծավալը
1, 2	22, 23	Հեռավար	1-ին խումբ՝ 25.04.2022- 30.04.2022 2-րդ խումբ՝ 16.05.2022- 21.05.2022 Ժամը 14.00- 16.30	24-ական ժամ

Հավելված N 2

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի

2022 թվականի 11 ապրիլի N 35 Ս/1 հրամանի

ԾՐԱԳԻՐ

ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

1. Դասընթացի նպատակը որդեգրել ցանկացող անձանց՝ որդեգրված երեխաների խնամք ու դաստիարակություն տրամադրելու, նրանց օրինական շահերն ու իրավունքները պաշտպանելու համար անհրաժեշտ իրավական, սոցիալ-հոգեբանական և սոցիալ-մանկավարժական գիտելիքների փոխանցումը և դրանց կիրառման հմտությունների ուսուցանումն է:

2. Դասընթացի թիրախ խումբը որդեգրել ցանկացող անձինք են:

3. Դասընթացի խնդիրներն են՝

1) ծանոթացնել ոլորտը, մասնավորապես, որդեգրման գործընթացը կարգավորող նորմատիվ-իրավական ակտերին և առկա աջակցող սոցիալական ծառայություններին,

2) ներկայացնել որդեգրման՝ որպես երեխաների խնամքի այլընտրանքային տարբերակի առանձնահատկությունները,

3) փոխանցել գիտելիքներ երեխաների տարիքային զարգացման փուլերի և տարիքային ճգնաժամերի, տրավմայի երեխայի վրա ունեցած ազդեցության մասին,

4) հաղորդել գիտելիքներ որդեգրման ընտանիքի դինամիկայի վրա ունեցող ազդեցության մասին և փոխանցել անհրաժեշտ հմտություններ ուղղված այդ ազդեցությունների կառավարմանը,

5) ուսուցանել անհրաժեշտ ծնողավարման հմտություններ տրավմատիկ փորձառություն ունեցող երեխաների հետ աշխատանքի, երեխայի հետ նոր՝ ամուր կապվածություն ձևավորելու վերաբերյալ,

6) ուսուցանել անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտություններ նոր միջավայրում երեխայի հարմարման գործընթացը սահուն կերպով իրականացնելու համար:

4. Դասընթացի կազմակերպման մեթոդներն են՝

- 1) հեռավար դասախոսություններ,
- 2) դեպքի քննարկումներ,
- 3) դերային խաղեր,
- 4) տեսաֆիլմերի դիտումներ,
- 5) այլ գործնական և ուսուցողական մեթոդներ:

Մեթոդները կիրառվում են խառը եղանակով՝ դասաժամերի ընթացքում:

5. Դասընթացի տեղեկատվական աջակցությունը՝ դասընթացի մասնակիցներին կդրամադրվեն թեմային առնչվող նյութեր, դասախոսությունների համառոտագրություններ, գրականության ցանկ:

6. Դասընթացի տևողությունը՝ 24 ակադեմիական ժամ է:

7. Դասընթացից ակնկալվող արդյունքներն են՝ դասընթացի ավարտին ունկնդիրները.

1) ձեռք կբերեն գիտելիքներ.

ա) ոլորտը կարգավորող նորմատիվ-իրավական ակտերի, որդեգրման ընթացակարգի վերաբերյալ.

բ) որդեգրման՝ որպես երեխայի խնամքի այլընտրանքային տարբերակի առանձնահատկությունների մասին.

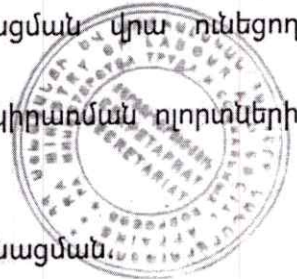
գ) երեխայի տարիքային զարգացման փուլերի և տարիքային ճգնաժամերի մասին.

դ) կապվածության և դեպրիվացիայի երեխայի զարգացման վրա ունեցող ազդեցության մասին.

ե) ծնողավարման մոդելների, տեխնիկաների և դրանց կիրառման ոլորտների մասին:

2) ձեռք կբերեն հմտություններ.

ա) դրական ծնողավարության և պատշաճ խնամքի իրականացման.

բ) որդեգրման հետ կապված ընտանեկան դինամիկայի փոփոխություններին. այդ թվում ճգնաժամային իրավիճակներում երեխայի տրավմատիկ փորձով պայմանավորված հուզական և վարքային դրսևորումներին արձագանքման.

գ) երեխայի օրինական շահերի և իրավունքների պաշտպանության համար նախատեսված ռեսուրսներից օգտվելու.

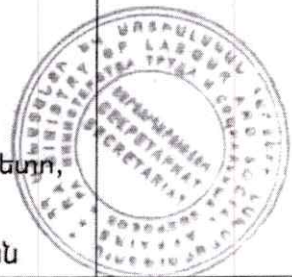
դ) որդեգրող ընտանիքում երեխայի հարմարումն արդյունավետ և սահուն կերպով կազմակերպելու.

ե) որդեգրման հետևանքով ընտանիքի անմիջական սոցիալական միջավայրում հնարվոր դիսկերին արձագանքելու:

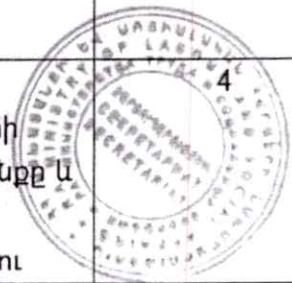
8. Դասընթացի արդյունքում մասնակիցներին կհանձնվի ավարտական փաստաթուղթ (հավաստագիր):

9. Որդեգրել ցանկացող անձանց նախապատրաստական դասընթացի ծրագիրը.

h/h	Թեմայի անվանումը	Համառոտ նկարագիրը	Ժամաքանակ
1.	Որդեգրման գործընթացը կարգավորող նորմատիվ-իրավական բազան և որդեգիր ընտանիքներին աջակցող ծառայությունների շրջանակը	Ներկայացվում են որդեգրման գործընթացին առնչվող միջազգային իրավական նորմերն ու տեղական կարգավորումները: Անդրադարձ է լինելու որդեգրման ընթացակարգին, մասնավորապես համադրման փուլին, ինչպես նաև ներկայացվելու են այն ռեսուրսներն ու ծառայությունները, որոնք անհրաժեշտության դեպքում կարող են աջակցել որդեգիր ընտանիքներին:	4
2.	Որդեգրումը՝ որպես երեխայի խնամքի այլընտրանքային տարբերակ	Ներկայացվում են որդեգրման առանձնահատկությունները երեխայի խնամքի այլընտրանքային ընտանեկն այլ տարբերակների հետ համեմատությամբ, անդրադարձ է կատարվում որդեգրության տարատեսակներին (տեղական և միջազգային, հարազատական, որդեգրում խնամատարությունից հետո, որդեգրում հաստատությունից) և դրանցից յուրաքանչյուրի հիմնական	2

h/h	Թեմայի անվանումը	Համառոտ նկարագիրը	Ժամաքանակ
		բնութագրիչներին, քննարկվում են յուրաքանչյուր տարբերակի առավելություններն ու հնարավոր ռիսկերը:	
3.	Երեխայի զարգացման օրինաչափությունները	Ներկայացվում են երեխայի տարիքային զարգացման փուլերը, յուրաքանչյուր փուլին բնորոշ տարիքային ճգնաժամերը և դրանց ուղեկցող վարքային/հուզական դրսևորումները, ինչպես անև ծնողի և ընտանիքի դերը՝ այդ ճգնաժամերի հաջող հաղթահարման գործում:	4
4.	Կապվածության ձևավորումը և որդեգիր ընտանիքում երեխայի հարմարման խնդիրները	Թեմայի շրջանակներում քննարկվելու են կապվածություն և դեպրիվացիա հասկացությունները, մասնավորապես երեխայի հոգեբանական, այդ թվում հուզական և վարքային, զարգացման վրա կապվածության և դեպրիվացիայի ազդեցությունը: Անդրադարձ է լինելու երեխայի մոտ նոր կապվածության ձևավորման առանձնահատկություններին, ինչպես նաև որդեգրող ծնողների՝ որպես կապվածության կորուստը փոխհատուցողների դերին: Թեման ընդգրկում է նաև անդրադարձ երեխայի դիմակայության բարձրացմանն ուղղված և ծնողների կողմից կիրառելի մեթոդներին ու տեխնիկաներին:	6
5.	Խելամիտ և դրական ծնողավարում	Քննարկվելու են ծնողավարման մոդելները, դրանցից յուրաքանչյուրի կիրառման ոլորտները, խրախուսանքը և պատիժը՝ որպես ծնողավարման տեխնիկաներ, անդրադարձ է լինելու	4

h/h	Թեմայի անվանումը	Համառոտ նկարագիրը	Ժամաքանակ
		տրավմատիկ փորձ ունեցող երեխաների վարքային և հուզական դրսևորումներին արձագանքելու տեսանկյունից առավել արդյունավետ մեթոդներին:	
5.	Ընտանեկան դինամիկան որդեգրումից հետո. հարմարում սոցիալական միջավայրում	Քննարկվելու են որդեգրման ողջ ընթացքում՝ որոշում կայացնելուց մինչև երեխայի տեղավորում և դրանից հետո, ամուսնական զույգի, որդեգիր ընտանիքում այլ անդամների, սոցիալական միջավայրի (ընդլայնված ընտանիք, ընկերներ, դպրոց, մանկապարտեզ, հարևանություն) և որդեգրվող երեխայի վրա խնամքի այս տիպի ունեցած ազդեցություններն ու դրանց կառավարման տեխնիկաները: Անդրադարձ է լինելու այն հարցին, թե ինչպե՞ս է կարելի խոսել որդեգրության մասին որդեգրված երեխայի հետ, ընտանիքի այլ անդամների հետ, սոցիալական միջավայրի ներկայացուցիչների հետ: Թեմայի շրջանակներում քննարկումներն իրականացվելու են՝ օգտագործելով քաղած դասերը ձախողված որդեգրման դեպքերից:	4
	Ընդամենը		24

10. Օգտագործվող գրականության ցանկ

- Դրական ծնողավարման ձեռնարկ. Երեխաների դեմ բռնության կանխարգելում, Սեյլ դը չիլդրեն, Երևան, 2011.

- Երեխաների պաշտպանությունը բռնություններից, ձեռնարկ վերապատրաստվողների և երեխաների պաշտպանության մասնագետների համար, Երևան, 2019.
- Երեխաների պաշտպանություն, Ոստմնաօժանդակ ձեռնարկ երեխաների պաշտպանության ոլորտի մասնագետների համար, COAFKIDS, UNICEF, Երևան, 2009թ.
- Տրավմայի ենթարկված երեխաների և դեռահասների բուժումը համագորշակցային եղանակով. Տրավմայի համակարգի թերապիայի մոտեցում, Գլեն Ն. Սաքս, Երևան, 2017.
- CATT տեխնիկայով տրավմայի ենթարկված երեխաների հետ աշխատանքի մոտեցումները, Child Trauma International, վերապատրաստման նյութեր, Երևան, 2019.
- Кулагина И.Ю. Возрастная психология. Полный жизненный цикл развития человека. М., 2001
- Абрамова Г.С. Возрастная психология. Учебник для студентов высших учебных заведений, "Деловая книга", Екатеринбург, 1999
- Дарвиш О.В. Возрастная психология. Учебное пособие для вузов. ВЛАДОС-ПРЕСС, М., 2003
- Кон И.С. Психология ранней юности. Книга для учителя. Москва. 1989
- Ոլորտին առնչվող իրավական ակտեր:

